ਪਰਮਾਰ ਸਮੰਤਸਿੰਘ ਉਮੇਦਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੁਜਰਾਤ & ਓਆਰਐਸ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 706 ਆਫ 2021)

ਫਰਵਰੀ 24, 2021

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ
ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 – ਐਸ.5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਐਸ.294 – ਬੌਂਬੇ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 (ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਲੋਕੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1994 – ਆਰਆਰ. 4 ਅਤੇ 5 – ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਐਸ.5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਐਸ.294 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੌਂਬੇ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਲੋਕੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ – ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਮੁਲਗੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 3 ਆਫ 2015 ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (3), (4) ਅਤੇ (5) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਐਕਟ, 1949 ਦਾ ਐਸ.74, ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਾਲਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1963 ਦਾ ਐਸ.8ਏ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਐਕਟ, 1993 ਦਾ ਐਸ.257 ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੀਪੀਐਮਸੀ ਐਕਟ ਦਾ ਐਸ.74, ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਾਲਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਐਸ.8ਏ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਐਕਟ ਦਾ ਐਸ.257 ਜੋ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 3 ਆਫ 2015 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ – ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਐਸ.5(3)(iii)(a) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ, ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਦੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ… ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣੇ ਗਏ – ਫੈਸਲਾ: ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) (iii)(a) ਅਤੇ s.29A ਅਤੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਕਲਾ 243R ਅਤੇ 243S – ਕੀ ਕਲਾਵਾਂ 243R ਅਤੇ ਕਲਾ. 243S ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ – ਫੈਸਲਾ: ਕਲਾ. 243R ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਲਾ. 243ZA ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ

ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕੇ, ਭਾਵ, ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਹਲਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਕਲਾ. 243S ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਇੱਕੋ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਲਾ. 243S ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਰੂਰਤ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 – ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3)(iii)(a), 29A – ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਆਰਆਰ. 4 ਅਤੇ 5 – ਗੁਜਰਾਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਫਰਜ਼, ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 – ਆਰ. 2(b) – ਕੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3)(iii)(a), 29A ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਫਰਜ਼, ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਲਾਵਾਂ 243R ਅਤੇ 243S ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ? – ਫੈਸਲਾ: ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਕਲਾ. 243R ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ, ਕਲਾ. 243S ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਮਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਨਿਯਮ 2(b) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਜੋ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ, ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਲਾ. 243S(4) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਕਲਾ. 243S(4) ਦੇ ਮੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 243S(4), ਦੋਵੇਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, s ਦੇ ਉਪਬੰਧ. 5(3)(iii)(a) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 (ਬੀ) ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਲਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ। 243R ਅਤੇ Art.243S.

ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਬੋਰੋ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 – ਕੀ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਬੋਰੋ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 ਨੂੰ ਸੋਧ ਨਿਯਮਾਂ, 2015 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਅਨੁਸਾਰ, ਹੁਣ ਇਹ 4 ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਹੈ, 2 ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ – ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮੂਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੈ – 1994 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਹਰ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਇਕੱਠੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ:

i. ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243R ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ii. ਕੀ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii)(a), 29A ਅਤੇ ਬੌਂਬੇ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਫਰਜ਼, ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਨਿਯਮ, 2007 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243R ਅਤੇ 243S ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿ ਵਾਇਰਸ ਹਨ?

ਅਨੁਚਛੇਦ 245, ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ “ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ”। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I, ਸੂਚੀ II ਅਤੇ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ 13(2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ, ਖਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 22, 32, 33]

2. ਅਨੁਚਛੇਦ 243ZF ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਰਾਂਵੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IXA ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਤੇ ਚਲਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੰਡੇਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੀਮਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਰਾਂਵੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਭਾਗ IXA ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 36]

3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ਬਦ "ਅਸੰਗਤ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਰਥ ਹੈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ਼. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ" ਜਦਕਿ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254(1) ਅਤੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 254(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਵਿਰੋਧ. ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38]

4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਸਰਬੋਚ ਕਾਨੂਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂਨ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਦੀ

ਮਨਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਨੂੰ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸੰਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਸਰਬੋਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਜਤਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਕ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। [ਪੈਰਾ 39]

5. ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (1) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:- (i) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (2) ਨੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦਾ ਉਪ-ਲੇਖ (2) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਦਾ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੇਡਏ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਧਾ ਚੋਣ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੇਡਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 49]

6. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਅਤੇ 243ਜ਼ੇਡਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਾ, ਭਾਵ, ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹਲਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੇਡਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੇਡਜੀ, ਜੋ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੇਡਜੀ(ਏ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ: “ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਐਸ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 50, 51, 52]

7. ਜਦੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਉਪ-ਅਨੁਚਛੇਦ (3) ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ, ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪ-ਅਨੁਚਛੇਦ(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(3) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਲਈ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਉਪ-ਅਨੁਚਛੇਦ(3) ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦੇ

ਹਨ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(3) ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 53]

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4)(ਏ) ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਯਮ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4)(ਅ) ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਆਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਵਜੋਂ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਜੋ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ, ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੋਵਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4) ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਦੋਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਬਿਨਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii)(ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 55]

9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਆਰ, 243ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਸਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪਾਬੰਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ।[ਪੈਰਾਸ 59, 61]

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਧੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ, ਭਾਵ, ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ i ਅਤੇ ii ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-

(1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243R ਅਤੇ 243S ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29A ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243R ਅਤੇ 243S ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ

ਹਨ।[ਪੈਰਾ 63]

iii) ਕੀ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਭਾਵ, ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ?

11. ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਭਾਵ, ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਤਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1994 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੁਣ ਹਰ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ iii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਤਵ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 69, 70]

iv) ਕੀ ਜਦੋਂ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮਾਂ, 1994 ਦੇ ਸੋਧ ਲਈ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣੇ ਸਨ

12. ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮਾਂ, 2014 ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 4 ਲਈ ਸ਼ਬਦ “ਤਿੰਨ” ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਬਦ “ਚਾਰ” ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (3) ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (iii) ਦੇ ਖੰਡ (a) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਫ ਪੜਚੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 27.11.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾ

13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, 15.01.2015 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯਮ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀਯ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਆਵੰਟਨ) (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2015 ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੌਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।[ਪੈਰਾ 75]

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰਬਰ 30635 ਦੇ 2015-ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰਸਿੰਘ ਮਾਫਾਜੀ ਵਾਘੇਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।)

15. ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 21.10.2015 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2015 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਾਇਆ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 21.10.2015 ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਨਵੰਬਰ/ਦਿਸੰਬਰ, 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 21.10.2015 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀਜਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 78]

ਚ. ਟਿਕਾ ਰਾਮਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਐਸ.ਸੀ. 676 : [1956] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 393; ਮਹਾਰਾਜ ਉਮੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਬੌਂਬੇ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 540 : [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 164; ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ., (2017) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2016] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਦੀਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 648 : [1959] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 8; ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਬਨਾਮ.ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ., (1979) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 431 : [1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 254; ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ. ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ, (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2011] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 636 – ਫੈਸਲਾ.

ਬਸਤੀ ਸੁਗਰ ਮਿਲਸ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ., (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 88 : [1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 590; ਮਿਸ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਮਾਵਾ ਲਾਲ, ਵਾਰਾਣਸੀ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ., (1984) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 28 : [1984] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 348 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.

ਮਨੋਜ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2014) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2014] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 965; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਵੀ.ਏ. ਦੀਕਸਿਤੁਲੁ ਅਤੇ ਓਰਸ., (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 34 : [1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 26; ਐਮ.ਟੀ. ਖਾਨ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਓਰਸ., (2004) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 : [2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 117; ਕਰਨਾਟਕ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ., (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 254 : [2008] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 986; ਕਸਮਭਾਈ ਐਫ. ਘਾਂਚੀ ਬਨਾਮ ਚੰਦੁਭਾਈ ਡੀ. ਰਾਜਪੁਤ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 285 : [1997] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 401 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਪੰਕਜਸਿੰਘ ਵਾਘੇਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 12084 ਦੇ 2015) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1956] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 393 ਦਾ ਪੈਰਾ 31 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 164 ਦਾ ਪੈਰਾ 33 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[2016] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਦਾ ਪੈਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 590 ਦਾ ਪੈਰਾ 37 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1959] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 8 ਦਾ ਪੈਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 254 ਦਾ ਪੈਰਾ 42 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1984] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 348 ਦਾ ਪੈਰਾ 43 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2011] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 636 ਦਾ ਪੈਰਾ 44 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[2014] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 965 ਦਾ ਪੈਰਾ 56 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 26 ਦਾ ਪੈਰਾ 60 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 117 ਦਾ ਪੈਰਾ 62 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 986 ਦਾ ਪੈਰਾ 62 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1997] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 401 ਦਾ ਪੈਰਾ 67 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 706 ਦੇ 2021।

29.07.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 12084 ਦੇ 2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 707 ਦੇ 2021

ਨਾਲ

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 786 ਦੇ 2020

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ.ਜੀ. ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਵਕੁਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਨਿਰੁਧ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭੈਦ ਪਾਰਿਖ, ਸਮੀਰ ਸਵਰਨ, ਕਾਰਤਿਕੇਯ ਕਾਨੋਜੀਆ, ਮਿਸ. ਸੁਕਾਨਿਆ ਸਿੰਘ, ਅਲੀਓ ਜੋਸਫ, ਅਨੰਦੋ ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼ਵੇਤਾਂਕ ਸਿੰਘ, ਕੋਸ਼ੀ ਜੈਨ, ਮਿਸ. ਰਣਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਮਿਸ. ਸਮਤੇਂਦ ਡੋਮਾ, ਅਨਿਰੁਧਾ ਪੀ. ਮਾਯੀ, ਮਿਸ. ਆਸਥਾ ਓਐਫ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਮੇਹਤਾ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮੌਲਿਕ ਨਾਨਾਵਤੀ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਐਮ/ਐਸ. ਏ ਪੀ & ਜੇ ਚੈਂਬਰਜ਼, ਮਿਸ. ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਮਿਸ. ਹੇਮਾਂਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਉਪਸਥਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਨ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਟੈਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣੇ ਗਏ।

3. ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਹੈ

(ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰਬਰ 24950 ਦੇ 2015-ਪਰਮਾਰ ਸਮੰਤਸਿੰਘ ਉਮੇਦਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ & ਓਰਸ।)। ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 29.07.2015 ਨੂੰ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12084 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 13.08.2010 ਨੂੰ ਪੰਕਜਸਿੰਘ ਵਾਘੇਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ & ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਐਕਟ, 1949" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29A ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“(ਏ) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ:

a) ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ 29A ਅਤੇ

b) ਗੁਜਰਾਤ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2009 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਬੀ) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 (2015 ਦੇ ਸੋਧ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

(ਸੀ) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ-194 ਦੀ 2014-ਈਐਲਈ-102014-17010ਪੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 04.12.2014 ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 15.01.2015 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ)ਐਕਟ, 2009 ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

(D) 11.12.2014 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(b) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ।

(E) ਦਾਖਲਾ, ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ K-V-194 ਦੀ 2014-ELE-102014-1701-P ਮਿਤੀ 04.12.2014 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(b) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 11.12.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੋ।

(F) ਦਾਖਲਾ, ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੋ।

(G) ਖਰਚੇ।

(H) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਰਾਹਤਾਂ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 29A(2)(a) ਅਤੇ 29A(3)(a) ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ (ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਪੰਕਜਸਿੰਘ ਵਾਘੇਲਾ

ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ।

5. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ 29.07.2015 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰ.24950 ਦੇ 2015 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ) ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰ.30635 ਦੇ 2015 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 21.10.2015 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16313 ਦੇ 2015 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2015 ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (3), (4) ਅਤੇ (5) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਮਿਤੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਰਵਾਉਣ। 'ਤੇ 03.10.2015 ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ 2015 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ.3 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬਾਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 7ਏ ਐਕਟ, 1949, ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਉਂਸਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 8ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1993 ਦੇ 257 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 6 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, 53 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ, 3 ਨਵੇਂ ਗਠਿਤ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ, 23 ਤਾਲੁਕਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ 31 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ/ਨਵੰਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ. ਵੱਲੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪੈਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ:

“72. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ ਸਿੱਟੇ:-

(a) ਗੁਜਰਾਤ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ 2015 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ.2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45 ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਤਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੋ। ਜੇ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਧਾਰਾ 15(1) ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, 45 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਢੁਕਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ

(b) GPMC ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7A, ਪੰਨਾ 86 ਦੇ 89 ਦੀ ਧਾਰਾ 8A ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਸ਼ਨੀਵਾਰ 20 ਫਰਵਰੀ 15:44:28 IST 2021 C/SCA/16313/ 2015 CAV ਜੱਜਮੈਂਟ ਮਿਉਂਸੀਪਲਿਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 257 2015 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਐਕਟ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ।

(c) ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.2 ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ.

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੋਰਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੋਰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

8. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸੀ)ਨੰਬਰ 786 ਦੀ 2020 ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ 08.07.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਡੋਦਰਾ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਭਾਵਨਗਰ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਾਮਨਗਰ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਰਾਜਕੋਟ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ, ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ 29A ਦੀ ਐਕਟ, 1949 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਐਲਾਨ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ 29A, ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਨੂੰ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 04.12.2015 ਅਤੇ 15.01.2015 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2009 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ 25.08.2020 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 24950/2015 ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਹਨ।

10. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸੁਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਾਵਕੁਮਾਰ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 243R ਅਤੇ 243S ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚਾ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ/ਮਿਊਨਿਸਿਪੈਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਹੁ ਸਦਸਿਆ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖ 243S ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਸਦਸਿਆ ਅਤੇ ਸਦਸਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਦਸਿਆ ਹੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪੈਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 29A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 243S ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੇਖ 243R ਬਹੁ ਸਦਸਿਆ ਵਾਰਡ ਦੀ ਕਲਪਨਾ/ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

12. ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕੋ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ, ਅਨੁਚਛੇਦ 243R ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ, ਅਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੇ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ।

13. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਥੀਮੈਟਿਕ ਸੰਗਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਥੀਮੈਟਿਕ ਬਹਾਵ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਹਲਕੇ/ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਮਲਟੀ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਔਰਤਾਂ/ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਲਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਗਾਹੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਧਾਰਣ, ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4) ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ।

14. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕਵਚਨ ਨੂੰ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐੱਸ ਵਿੱਚ। ਆਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 367 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਲਈ ਮਸੌਦਾ ਨਿਯਮ ਡਿਲਿਮੀਟੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਸੋਧ ਲਈ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਸੌਦਾ ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ, 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
04.12.2014 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 28 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ
ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਬਹੁ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹੁਣ 2019 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ।

16. ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 29ਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ
243ਐੱਸ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 27.11.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ
04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਸੱਤਾ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਸਰਤ ਹੈ।

17. ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁ ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਹਤਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ (1) ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ, ਅਰਥਾਤ ਯੋਗਤਾ; (2) ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ; (3) ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ
ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਅਤੇ (4) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐੱਸ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐੱਸ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਟੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ

ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਵਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 50% ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਔਰਤਾਂ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। 2015 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦ

18. ਆਰਟੀਕਲ 243ਆਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਮੇਹਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 243ਆਰ ਹੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਟੀਕਲ 357 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕ ਵਚਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਵਚਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥੀਮੈਟਿਕ ਢੰਗ ਅਤੇ ਢਬ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਢੰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਥੀਮੈਟਿਕ ਸਕੀਮੈਟਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਭਾਵ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਮਾਬੱਧ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ।

20. ਆਰਟੀਕਲ 243ਡੀ ਅਤੇ 243ਟੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਢੰਗ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਹੈ।

21. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

22. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

(1) ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 243ਆਰ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 243ਐਸ ਇਹ ਸੀਮਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ?

(2) ਕੀ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3)(iii)(a), 29A ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਆਰਕਿੱਤ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਫਰਜ਼, ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਨਿਯਮ, 2007 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 243R ਅਤੇ 243S ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਾਇਰਸ ਹਨ?

(3) ਕੀ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ?

(4) ਜਦੋਂ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਆਰਕਿੱਤ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਸੋਧ ਲਈ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ

ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 04.12.2014 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2

23. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹੋਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਸੂਚੀ II, ਯਾਨੀ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਹੈ। ਐਂਟਰੀ 5 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

“5. ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼, ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡਾਂ, ਖਾਣ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਨ।”

24. ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਹਤਰਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 ਦੁਆਰਾ, ਭਾਗ IXA “ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ” ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 159 ਦਾ 1991 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 1991 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਭਾਗ IXA ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਿੱਲ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ, ਅਸਾਧਾਰਣ, ਭਾਗ II, ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (ii) ਵਿੱਚ 12 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 91 ਦੇ 1991 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3(b) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"3.XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
b) ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ।
ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ:-
(i) ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ;
(ii) ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਜਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੱਧਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
(iii) ਨਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜੋ ਕਿ
ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ
ਇੱਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਜ਼ਰਾਂ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ
ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ);
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX"

25. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ ਲੇਖ 243P ਤੋਂ 243ZG ਤੱਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਿਆਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ, ਨਤੀਜਤਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਰਾਂਸੀਵਾਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1992 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਭਾਗ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ(ਏ) ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii) ਦਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"5.XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
(3) ਜਦੋਂ ਆਮ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਬਦਲਾਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖ 243U ਦੇ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ;

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

(iii) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਬਦਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ:-

(ਏ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ,ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਇੱਕ ਮਲਟੀ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਅਤੇ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ,

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ

ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX"

26. ਐਕਟ, 1949 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 29A, ਜੋ ਐਕਟ 44 ਦੇ 1994 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: "29A. ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ।-(1) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡਾ

(2) ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ –

(ਅ) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਜੋ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦੇ ਹਨ;NONE

[* * * * * * * * *]:NONE

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੌਂਸਲਰ ਬਣਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹਰ ਸਫਲ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇਗੀ,-

ਜਿੱਥੇ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ-NONE

(ਅ) ਇੱਕ ਵਾਰਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੌਂਸਲਰ; ਜਾਂNONE

(ਬ) ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜੋ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬਣਨ ਲਈ।NONE

XXXXXXXXXXXXXXXXXXX"

27. ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ (ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1994, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015 ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

"4. ਸਾਰੇ ਵਾਰਡ ਮਲਟੀ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀਟ ਬਿਨਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਰਹੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਤੀਜੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

28. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਹਨ ਗੁਜਰਾਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਵਾਰਡਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਫਰਜ਼, ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007. ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"2(ਬੀ) "ਚੇਅਰਪਰਸਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;"

29. ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

30. ਇਹ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

31. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਚ. ਟਿਕਾ ਰਾਮਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਏਅਰ 1956 ਐਸ.ਸੀ. 676 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਵੱਲ ਸੰਦਰਭ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਨਿਮਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ....."

32. ਆਰਟੀਕਲ 245, ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 245(1) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:- "245. ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ-(1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

33. ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I, ਸੂਚੀ II ਅਤੇ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ 13(2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਉਲੰਘਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਖਾਲੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਉਮੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਅਰ 1955 ਐਸ.ਸੀ. 540 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 12 ਅਤੇ 13 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"12. .....ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਫਿਟਰ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਫਿਟਰ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੂਚੀ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਬਈ ਦੇ ਸੂਬੇ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 245(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 303 ਜਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 286(2) ਵਿੱਚ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੱਭਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਤੀ ਗਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਬਈ ਦੇ ਸੂਬੇ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ।

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

34. ਨਿਆਂਕਾ ਆਰ. ਬਾਨੂਮਤੀ ਨੇ ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2017) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 316 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"316. ਉਮੇਗ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 540] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਪਤ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਰਾਜ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਖੂਨ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

35. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜੋ ਅਨੁਪਾਤ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

36. ਅਨੁਚਛੇਦ 243ZF ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਰਾਂਸੀਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IXA ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਉੱਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੀਮਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਰਾਂਸੀਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਗ IXA ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

37. "ਅਸੰਗਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਸਤੀ ਸੁਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 88 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“23.....”"ਅਸੰਗਤ", ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ਼; ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਟਿਕ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ”.....”

38. ਸ਼ਬਦ "ਅਸੰਗਤ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਰਥ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ਼। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 254 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ "ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ" ਹੈ ਜਦਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 254(1) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 254(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਯੋਗ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਲੱਭੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

39. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਸਰਬੋਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੈਸਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਕੀ ਸਰਬੋਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰਿਪਾਸ਼ੂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਬ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇੱਕੱਠੀਆਂ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਸਰਬੋਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਹਿਰਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚ. ਟਿਕਮਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਇਤਿਆਦੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1956 ਐਸ.ਸੀ. 676 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ, ਯੂ.ਪੀ. ਸੁਗਰਕੇਨ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਰੀਦ) ਐਕਟ, 1953 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਯਾਨੀ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ, 1955 ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਕੋਲਸ ਦੁਆਰਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ

“27. ਨਿਕੋਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਦੂਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 303, 'ਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:—

(1) ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਆਰ. ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਕੋਰਟ, [1920] ਏ.ਸੀ. 321 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 23)।

(2) ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (ਕਲਾਈਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਾਊਬਰਨ, [1926] 37 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 466)।

(3) ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਜਤਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕਾਮਨਵੈਲਥ, [1937] ਏ.ਸੀ. 256)।

58 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 618; ਵੇਨ ਬਨਾਮ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ (ਵਿਕਟੋ.), [1948] 77 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 84)

28. ਆਈਜ਼ਾਕਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ. ਵਿੱਚ ਕਲਾਈਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਾਉਬਰਨ [(1926) 37 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 466, 489] ਨੇ ਇਕਸਰੂਪਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: "ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਇਕਸਰੂਪਤਾ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 36 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"(36). XXXXXXXXXXXXXXXXXX

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਅਤੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਯੂ.ਪੀ. ਸੁਗਰਕੇਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਪਰਚੇਜ਼ ਆਰਡਰ, 1954 ਐਕਟ

10 ਆਫ 1955 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।"

41. ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦੀਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 648 ਨੇ ਕੇ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਸਿਦਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:-

“(29). XXXXXXXXXXXX

ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ:

(1) ਕੀ ਦੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ;

(2) ਕੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਕੋਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

(3) ਕੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

42. ਦੁਬਾਰਾ ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਐਨਆਰ., (1979) 3 SCC 431 ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ। ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਗੇਤਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ:-

"35. ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

1. ਇਸ ਨੂੰ ਖੰਡਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਜਾਂ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ.

2. ਇਹ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ, ਨਹੀਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ।

4. ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਹੈ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ, ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ।"

43. ਠੱਕਰ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਇਨ M/s ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਮਾਵਾ ਲਾਲ, ਵਾਰਾਣਸੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਉੱਤਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., 1984 (ਸਪ.) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 28 ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ: -

47. ..... ਸਿਧਾਂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵੇਂ ਇਸ 'ਤੇ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਉਹੀ ਚੈਨਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੇਂਦਰ ਰਾਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਡੋਬ ਦੇਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਚੁੱਪ" ਰਹੋ ਜਾਂ ਇਹ "ਚੁੱਪ" ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਰਾਜ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ "ਬੋਲਣ" ਲਈ ਅਤੇ "ਬੋਲ" ਸਕਦਾ ਹੈ (ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ) ਕਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ "ਚੁੱਪ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦੇ....."

44. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਉੱਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 108 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“108. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਅਧੀਨ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਦੋਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ, ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਤਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੀਪ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [AIR 1959 SC 648], ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਕੌਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ [AIR 1959 SC 749], ਉੱਕਾ ਕੋਲਹੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [AIR 1963 SC 1531], ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [(1973) 1 SCC 261], ਟੀ. ਬਰਾਈ ਬਨਾਮ ਹੈਨਰੀ ਅਹ ਹੋਏ [(1983) 1 SCC 177], ਹੋਏਚਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ [(1983) 4 SCC 45], ਲਿੰਗੱਪਾ ਪੋਚੰਨਾ ਅੱਪੇਲਵਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [(1985) 1 SCC 479] ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ [(1990 2 SCC 562].”

45. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1949 ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਵਿਚ ਸਮਾਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

46. ਅਸੀਂ, ਹੁਣ, ਭਾਗ IXA ਵਿਚ ਸਮਾਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243P ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243P(ਅ) ਵਿਚ “ਕਮੇਟੀ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

“(ਅ)”ਕਮੇਟੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ;

47. ਅਨੁਚਛੇਦ 243(ਈ) ਵਿਚ “ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

“(ਈ) “ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 243Q ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਤਮ-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ;”

48. ਅਨੁਚਛੇਦ 243Q ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243R ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"243R. ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ—(1) ਧਾਰਾ (2) ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ -

(a) ਦੀ ਇੱਕ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ -

i. ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਨੁਭਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ;

ii. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਹਨਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਖੇਤਰ;

iii. ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੋਟਰ;

iv. ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਧਾਰਾ 243S ਦੀ ਧਾਰਾ (5):

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪੈਰੇ (i) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

ਬੀ. ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ।

49. ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (1) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ:- (i) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (2) ਨੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਦਾ ਉਪ-ਲੇਖ(2) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਬੜਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੈਡਏ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਆਰ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਧਾ ਚੋਣ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਜ਼ੈਡਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 243ਜ਼ੈਡਏ(2) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

243ਜ਼ੈਡਏ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ—

XXXXXXXXXXXXXX

(2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

50. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243R ਅਤੇ 243ZA ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕੇ, ਭਾਵ, ਵਾਰਡਾਂ, ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਹਲਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243R ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 243ZA ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243ZG ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਕੁਝ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243ZG ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"243ZG ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ- ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ,
a. ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਨੁਚਿੱਤ 243ZA ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;
b. ....."

51. ਅਨੁਚਿੱਤ 243ZG(a) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ: “ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

52. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 243S ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243S ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 243S ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"243S ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ, ਆਦਿ—(1) ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ –

a. ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ;

b. ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਢੰਗ।

(3) ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਮੁਸਤਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

a. ਇੱਕ ਵਾਰਡ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ; ਜਾਂ

b. ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੋਵੇ।

53. ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (3) ਅਤੇ ਉਪ-ਲੇਖ (4) 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਲੇਖ (3) ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ” ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਲੇਖ (4) ਉਪ-ਧਾਰਾ(ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ

“ਉਸ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ” ਮੁੜ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਤਰਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਅਸੀਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (3) ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(3) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਲਈ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ(3) ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਡੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

54. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ (4) ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4) ਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਲੇਖ(4) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਇਕ ਵਾਰਡ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਦੇ ਉਪ-ਲੇਖ(4) ਵਿੱਚ "ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰਡ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਲੇ ਵਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਕ ਵਾਰਡ ਲਈ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਲੇਖ (4)(ਅ) ਅਧੀਨ, ਇਕ ਵਾਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਵਾਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇਗਾ।

55. ਹੁਣ, ਜੇ ਇਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S(4)(ਅ) ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਲਈ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਚੁਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨਾਲ, ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4)(ਅ) ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਆਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਜੋ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਲਟੀ-ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ(4) ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਦੋਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਬਿਨਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3)(iii)(ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ

4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

56. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਨੋਜ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2014) 9 SCC 1 ਉਸ ਅਗੇਤਰ ਲਈ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਪੈਰਾ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਨਿਰਣੇ ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

“17. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ [(2014) 8 SCC 682], ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ, ਆਰ.ਐਮ. ਲੋਢਾ, ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਏ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਜੇ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946, ਜੋ ਕਿ 2003 ਦੇ ਐਕਟ 45 ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ: (SCC pp. 725-26, ਪੈਰਾ 59)

“59. ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6-ਏ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਾਫਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਚਾਰੂ ਵਿਭੇਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਜਨਤਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ, ਚਾਹੇ ਉੱਚੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨੀਵੇਂ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪੰਛੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੀਸੀ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ।”

ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 726, ਪੈਰਾ 60)

“60. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੌਮ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੈਂਡੇਟ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6-ਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਰਾਹੀਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।”

ਅਤੇ ਫਿਰ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨੇ 730-31, ਪੈਰਾ 71-72)

“71. ਸਰਕਾਰੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਦਫਤਰ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਦੀ ਕਾਰਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਜਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

72. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੌਮ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਉੱਚਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟ੍ਰੈਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੈਂਡੇਟ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਟ੍ਰੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਅਰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਹੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“71…… ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਪਰ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੁਲਦੀਪ ਨਾਇਅਰ ਮਾਮਲੇ [ਕੁਲਦੀਪ ਨਾਇਅਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, (2006) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਯਾਨੀ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਗੁਪਤ ਬੈਲਟ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ……”

58. ਪੈਰਾ 72 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਲਾਹ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣ ਬਾਰੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਆਰੋਪ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੈਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“72. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਸਟਰ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਲਾਹ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਮੇਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰੋਪ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

59. ਅਸੀਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 243R, 243S ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 243S ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇ।

60. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਵੀ.ਏ. ਦੀਕਸ਼ਿਤੁਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 34. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 66 ਅਤੇ 67 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“66. ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ" (ਕੋਕ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਣ। ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਬਦਲਣਯੋਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਥ ਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਯਕੀਨੀ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ਰੀ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਇਤਿਹਾਸ, ਸਟੈਚਿਊਟ ਦਾ ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਫਰੇਮਵਰਕ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਹਰ ਹਿੱਸਾ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਚੁਣਨ ਨਾਲ ਪੈ ਸਕਦੇ ਨਤੀਜੇ।

67. ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰੂਪ, ਸਾਂਝੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਜੋ ਬੇਤੁਕਾਪਨ, ਉਲਝਣ, ਜਾਂ ਰਗੜ, ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ, ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਹੈ।

61. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸੀਮਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਸਦੱਸਯੀ ਵਾਰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ।

62. ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਟੀ. ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਆਫ ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2004) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 165 ਅਤੇ 367 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਨੁਚਛੇਦ 367 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 165 ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦਾ ਦਫਤਰ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਦਫਤਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 165 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਰਨਾਟਕ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 254 ਵਿੱਚ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(42) ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਫਿਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

63. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਚੋਣ ਖੇਤਰ, ਯਾਨੀ ਵਾਰਡ, ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

64. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:-

(1). ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 243R ਅਤੇ 243S ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।NONE

(2) NONEਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3)(iii)(a) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29A ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 243R ਅਤੇ 243S ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।NONE

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3

65. ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਯਾਨੀ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ 4 ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 159 ਦੇ 1991 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਿਆਪਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ-

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-NONE

ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਰਾਧਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ; ਅਤੇ NONE

ਆਮਦਨ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ; NONE

(ii). ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ;NONE

(iii) ਸੁਪਰਸੀਡੈਂਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੋਣਾਂ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ;NONE

ਅਤੇ

(iv) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।”NONE

66. NONEਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਵਿੱਚ ਭਾਗ IXA ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 ਨੂੰ ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2015 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ 2 ਅਤੇ 3 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

“2. ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 (ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਗੇ “ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ “ਤਿੰਨ” ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ “ਚਾਰ” ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 5 ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾਮਤ:

“5. (1) ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ

ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਖਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;-

(a) ਜੇਕਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਇੱਕ ਸੀਟ, ਜਾਂ

(b) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਖਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਟ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੀਟ,

ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਾਰੀ-ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2015 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।"

67. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਇਹ 4 ਮੈਂਬਰ ਵਾਰਡ ਹੈ, 2 ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

68. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਸਮਭਾਈ ਐਫ. ਘਨੂਚੀ ਬਨਾਮ ਚੰਦੂਭਾਈ ਡੀ. ਰਾਜਪੁਤ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 285, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਯਤਨ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

"13. ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਯਤਨ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਕਾਰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ....."

69. ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮੂਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1994 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ, ਹੁਣ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਰ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ।

70. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

ਕਿਸੇ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4

71. ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 27.11.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 04.12.2014 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 27.11.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਐਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-1 ਅਤੇ ਐਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-2 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। 27.11.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ:

“ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ,

ਸਚਿਵਾਲਿਆ, ਗਾਂਧੀਨਗਰ

ਮਿਤੀ: 27.11.2014

ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ./184 ਆਫ 2014/ਐਮ.ਆਈ.ਐਸ.ਸੀ./102014/5640/ਪੀ:- ਇੱਥੇ ਉਹ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 456 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 (ਬੋਰਨ.ਐਲ.ਆਈ.ਐਕਸ ਆਫ 1949) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ 456 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

2 ਕੋਈ ਵੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਸਚਿਵਾਲਯ, ਗਾਂਧੀਨਗਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕਹੇ ਗਏ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਉਕਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਵੇਗੀ।

ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਨੰ. ਕੇ.ਵੀ/184 ਦਾ 2014/ਮਿਸਕ/102014/5640/ਪੀ:- ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 (ਬੋਰਨ. ਐਲ.ਆਈ.ਐਕਸ ਦਾ 1949) ਦੀ ਧਾਰਾ 456 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਧਾਰਾ 5 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

1. ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2014 ਕਹਿਲਾਏ ਜਾਣਗੇ।

2. ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮ, 1994 (ਇਸਨੂੰ ਅਗੇ "ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਤਿੰਨ" ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਚਾਰ" ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 5 ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

“5.(1) ਹਰੇਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, -

(ਕ) ਜੇਕਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈ ਇੱਕ ਸੀਟ, ਜਾਂ

(ਖ) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੀਟ-

ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2014 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।”

4. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 8 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਬਰੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕਾਂ "ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਐਕਟ, 1951 (43 ਦਾ 1951)" ਲਈ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ" ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ,

(ਅਸ਼ੋਕਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ)

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪ ਸਕੱਤਰ।

72. ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2014 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਥੇ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ “ਤਿੰਨ” ਲਈ ਸ਼ਬਦ “ਚਾਰ” ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

73. 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (iii) ਦੇ ਉਪ-ਕਲਾਜ਼ (a) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 04.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

“ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ

ਸਚਿਵਾਲਯ।

ਗਾਂਧੀਨਗਰ।

ਦੀ 4ਥੀ ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ

ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ.-194 ਆਫ 2014 -ਈ.ਐਲ.ਈ – 102014 – 1701 – ਪੀ: ਜਿਥੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਕਲਾਜ਼ (a) ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (iii) ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ

ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (4), (5), (6) ਅਤੇ (7) ਦੇ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਗੁਜਰਾਤ

ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949(ਬੋਰਨ. ਐਲ.ਆਈ.ਐਕਸ ਆਫ 1949)

(ਜਿਸਨੂੰ "ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ

ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ

ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ.-47 ਆਫ 2010-ਈ.ਐਲ.ਈ102009-526-ਪੀ, ਦੀ 23ਰੀ ਮਾਰਚ, 2010 ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਲਈ ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਤੇ ਜਿਥੇ, ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜਨਗਣਨਾ-2011 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਿਥੇ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆਮ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ;

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਖੰਡ (iii) ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (a) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 5 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4), (5), (6) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

1. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧੀਆਂ (48) ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੌ ਨੱਬੇ – ਦੋ (192) ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ;

2. ਇੱਕ ਸੌ ਨੱਬੇ-ਦੋ (192) ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ-

ਬੀਸ (20) ਸੀਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸ (10) ਸੀਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ;NONE

ਦੋ (2) ਸੀਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (1) ਸੀਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ;NONE

ਉੱਨੀ (19) ਸੀਟਾਂ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌ (9) ਸੀਟਾਂ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ;NONE

ਛਿਆਣਵੇ (96) ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ).NONE

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ।

74. 04.12.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੱਥ ਵਿਚਾਰਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 27.11.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਵਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ 04.12.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤਫਹਮੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਖੁਦ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-9 ਵਜੋਂ 15.01.2015 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 27.11.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਹੈ। 15.01.2015 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“ਅਧਿਸੂਚਨਾ
ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ
ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ
ਸਚਿਵਾਲਯ, ਗਾਂਧੀਨਗਰ
ਮਿਤੀ 15ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਜਨਵਰੀ, 2015

ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ-38 ਦਾ 2015 – ਮਿਸਕ – 102014 – 564- - ਪੀ: ਜਿਥੇ, ਕੁਝ ਡਰਾਫਟ ਨਿਯਮ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 (ਬੋਮ. ਐਲ.ਆਈ.ਐਕਸ ਦਾ 1949) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 456 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਗਜ਼ਟ, ਅਸਾਧਾਰਣ, ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟ I-A, ਪੰਨੇ 76-1 ਅਤੇ 76-2 ਤੇ, ਮਿਤੀ 27ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਨੰਬਰ.ਕੇ.ਵੀ/184 ਦਾ 2014 ਅਧੀਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ, ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ।

Xxx xxx xxxx”

75. ਇਸ ਲਈ, 27.11.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, 15.01.2015 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,ਨਿਯਮ, ਅਰਥਾਤ ਬੋਮਬੇ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2015 ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ।

76. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

04.12.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਜੋ ਕਿ 27.11.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 04.12.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

77. ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾ 5(3) (iii)(a) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29A ਅਤੇ ਨਿਯਮ, 1994 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਨਿਯਮ, 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXA ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰਬਰ 24950 ਦੇ 2015 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ)ਨੰਬਰ 786 ਦੇ 2020 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰਬਰ 30635 ਦੇ 2015-ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰਸਿੰਘ ਮਾਫਾਜੀ ਵਾਘੇਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ)

78. ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 21.10.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 72 ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2015 ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਾਇਆ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 21.10.2015 ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਵੰਬਰ/ਦਿਸੰਬਰ, 2015 ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀਜਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate